

Załącznik do Uchwały Nr 465

Rady Miasta Konina

z dnia 23 grudnia 2020 r.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021- 2025

Konin, grudzień 2020 rok

Spis treści

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021– 2025	1
I. WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	3
II. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE MIASTA KONINA.....	7
1. Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Koninie do spraw realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina...	8
2. Grupy robocze.....	10
3. Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej	12
4. Zapewnienie interwencyjnego schronienia	12
5. Specjalistyczna pomoc w formie poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego ...	13
6. Program „Przeciwdziałanie przemocy – program profilaktyczno – edukacyjny dla uczniów klas V konińskich szkół podstawowych”	15
III. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEMOCĄ W RODZINIE.....	17
IV. CELE, ZADANIA I WKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU	28
V. FINANSOWANIE PROGRAMU	35
VI. MONITOWANIE PROGRAMU.....	36
VII. REALIZACJA PROCEDUR PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W OKRESIE OGŁOSZENIA STANU EPIDEMII W ZWIĄZKU Z ZAKAŻENIAMI WIRUSEM SARS-CoV-2.....	37
VIII. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU	40
SPIS TABEL.....	41

I. WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy jej członkami. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. W relacjach międzyludzkich istniała od zawsze, prowadząc do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc w rodzinie** to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc ma różne formy, jednak każda z nich charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna – *zamierzonym działaniem człowieka, mającym na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary*. Podczas aktu przemocy zachwiana jest równowaga sił między sprawcą a ofiarą, narusza ona prawa i dobra osobiste ofiary, powoduje cierpienie i ból.

Ofiarami przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, a także ludzie starsi i niepełnosprawni. Przemoc w rodzinie występuje niezależnie od statusu społecznego i materialnego. Znęcanie psychiczne i fizyczne jest przestępstwem.

Art. 207 Kodeksu karnego stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności **od 3 miesięcy do lat 5**.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności **od roku do lat 10**.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności **od lat 2 do 12 lat**.

Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań, służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy, może **wynikać z przekonania o bezskuteczności działań**, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie. Szacuje się, że różnych form przemocy domowej doświadcza od 10 % do 30 % społeczeństwa polskiego. Skala problemu i jego destrukcyjny charakter powodują, że jego przeciwdziałanie staje się jednym z istotnych zadań służb publicznych i pozostałych podmiotów, na co dzień pracujących z rodziną. Wymaga planowych i kompleksowych działań, których realizacja odbywa się w ramach gminnego programu. Dlatego niezbędne jest tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.) osobie dotkniętej przemocą w rodzinie powinno udzielać się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami

rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej,

- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Zdecydowana reakcja zewnętrzna na działania sprawcy przemocy może być początkiem zmian w życiu osoby doznającej przemocy, chroni przed jej destrukcyjnymi konsekwencjami. Szerokie ujęcie zapobiegania przemocy w rodzinie wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

- działania uprzedzające: informacyjne, edukacyjne, diagnozujące kierowane do ogółu społeczeństwa, a w szczególności do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie,
- działania interwencyjne: terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące od sprawców przemocy w rodzinie,
- działania wspierające: pedagogiczne, terapeutyczne, psychologiczne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie,
- działania korekcyjno – edukacyjne: kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

Ważne jest organizowanie działań promujących i propagujących właściwe postawy i pożądane zachowania oraz wzorce wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła:

- Obowiązek określania: **standardu usług** świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, **kwalifikacji osób** w nich zatrudnionych oraz szczegółowych kierunków prowadzenia **oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy** i kwalifikacji osób prowadzących takie oddziaływania (art. 5 pkt 1-4).
- Możliwość wnioskowania przez osobę doznającą przemocy do sądu cywilnego o **wydanie nakazu opuszczenia lokalu** przez osobę stosującą wobec niej przemoc (art. 11a, ust. 1-3).
- **Obowiązek zawiadomiania organów ścigania** przez osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie (art. 12 ust. 1).

- **Umożliwiła pracownikowi socjalnemu**, wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką do odebrania dziecka i umieszczenia go u najbliższej (niezamieszkującej ze sprawcą) osoby dziecka lub w pieczy zastępczej, jeśli w trakcie wykonywania obowiązków służbowych stwierdzi, że istnieje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka (art. 12a ust. 1-3).

W przypadku złożenia przez sądowego kuratora zawodowego wniosku o zarządzenie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności lub odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia w odniesieniu do skazanego za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny, który w okresie próby rażąco naruszył porządek prawny, ponownie używając wobec członka rodziny przemocy lub groźby bezprawnej, sąd właściwy do rozpoznania wniosku zarządza **zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie** skazanego na posiedzenie w przedmiocie rozpoznania wniosku (art. 12d ust. 1). Wydanie postanowienia o zarządzeniu wykonania kary albo o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia podlega wykonaniu z chwilą jego wydania (art. 12d ust. 3).

Do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wprowadzono **zakaz stosowania wobec dzieci kar cielesnych**, przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę nad małoletnim (art. 96¹).

W myśl art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji przyznano **funkcjonariuszowi Policji prawo zatrzymania sprawców przemocy w rodzinie** stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w trybie określonym w art. 15.

Do Kodeksu karnego wprowadzono:

- jako **środek karny zapobiegawczy** (art.39 pkt 2b) **zakaz zbliżania się** do określonych osób oraz **nakaz opuszczenia lokalu** zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 39 pkt 2e) oraz rozszerzyła katalog środków probacyjnych (art. 41),
- zniesiono obowiązek wyrażania zgody przez skazanego na **udział w programie korekcyjno - edukacyjnym** dla sprawców przemocy (art. 72 § 1 pkt 6a) oraz rozszerzono katalog możliwych do nałożenia obowiązków o obowiązek poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu albo oddziaływaniom terapeutycznym (art. 72 § 1 pkt 6).

Wszystkie, wymienione zmiany w prawie, służą tworzeniu przez gminy sprawnego, lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będącego zadaniem własnym gminy.

II. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE MIASTA KONINA

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina określa zadania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sformułowane w oparciu o działania wyznaczone przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Realizuje on założenia przyjęte ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) **opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,**
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Celem głównym Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021-2025 jest ograniczenie skali problemu przemocy w rodzinie. Program przewiduje zadania w ramach:

- 1) profilaktyki i edukacji społecznej, zmierzającej do zmiany pojmowania zjawiska przemocy w rodzinie, promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy oraz wartości rodzinnych,
- 2) zwiększenia skuteczności ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 3) oddziaływań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) podnoszenia kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przyjęte kierunki działań zbieżne są z wytycznymi wynikającymi z ogólnopolskich, wojewódzkich i lokalnych dokumentów:

- Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Mieszkańców Konina na lata 2015 – 2025,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konin na lata 2016 – 2020.

Program kierowany jest do wszystkich mieszkańców Konina, a adresatami poszczególnych działań są grupy odbiorców, dla których dostosowywany jest charakter tych działań, w zależności od potrzeb. Zadania w zakresie programu koordynowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie. W realizacji Programu uczestniczą instytucje, organizacje i specjaliści zaangażowani w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inne podmioty pełniące funkcje wspierające:

- Urząd Miejski w Koninie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie,
- Komenda Miejska Policji w Koninie,
- Prokuratura Rejonowa w Koninie,
- Sąd Rejonowy w Koninie,
- Miejska Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koninie,
- Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich w Koninie,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Koninie,
- Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna Stowarzyszenia MONAR w Koninie,
- Pogotowie Opiekuńcze w Koninie,
- konińska służba zdrowia,
- placówki oświatowe.

1. Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Koninie do spraw realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności w ramach Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie – to zespół osób delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między Prezydentem Miasta Konina, a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Koninie, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Konina, służbą zdrowia, Komendą Miejską Policji, oświatą, sektorem pozarządowym oraz Prokuraturą Rejonową w Koninie.

Do głównych zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy:

- 1) rozpoznawanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) inicjowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie w celu przeciwdziałania temu zjawisku,
- 3) działania interwencyjne w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) propagowanie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 5) podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela 1: Skład Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego (stan na dzień 30.09.2020 r.)

L.p.	Nazwisko i imię	Stanowisko w Zespole Interdyscyplinarnym	Stanowisko i miejsce zatrudnienia
1.	Szymczak Lidia	Przewodnicząca Zespołu	Kierownik Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie
2.	Karwowska-Kuna Adrianna	Z-ca Przewodniczącej Zespołu	sierż. sztab. Zespołu do spraw Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Koninie
3.	Katafoni Wioletta	Członek Zespołu	Certyfikowany Specjalista Terapii Uzależnień Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Koninie
4.	Juszczak Michał	Członek Zespołu	Członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Konina Wiceprezes Konińskiego Stowarzyszenia Abstynentów „Szansa”
5.	Michalak Magdalena	Członek Zespołu	Przedstawiciel Lokalnych Organizacji Pozarządowych, Pedagog-Koordinator, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Koninie
6.	Wincencjusz Anna	Członek Zespołu	Konsultant Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie
7.	Żak-Dobska Monika	Członek Zespołu	Psycholog Miejskiej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Koninie
8.	Juszczak Irmina	Członek Zespołu	Prokurator Prokuratury Rejonowej w Koninie

Źródło: Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego przedkłada corocznie Radzie Miasta Konina sprawozdanie z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina.

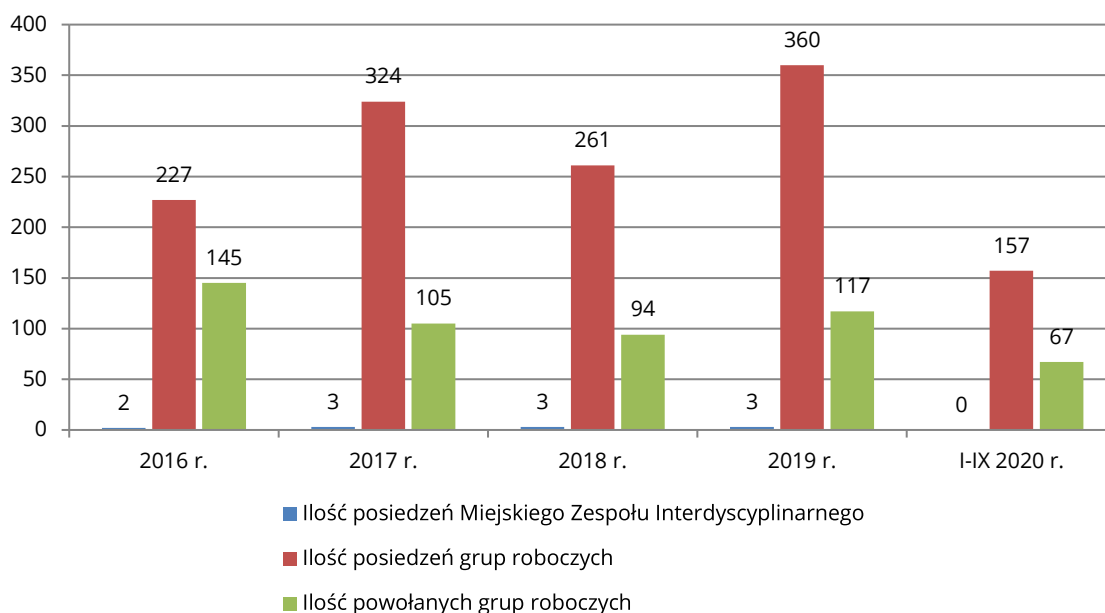
2. Grupy robocze

Zespół Interdyscyplinarny ma możliwość tworzenia grup roboczych, w skład których wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku szkolnym - pedagog szkolny, jeśli dziecko jest w przedszkolu - wychowawca przedszkolny, a także psycholog lub terapeuta pracujący z osobami doświadczającymi przemocy lub stosującymi przemoc, jeśli zachodzi potrzeba - pracownik ochrony zdrowia, kurator sądowy, asystent rodziny lub inny specjalista. Przedstawiciele grupy roboczej spotykają się zarówno z osobami doświadczającymi przemocy jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną pracują nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem. Zadaniem grup jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Stąd też prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów konkretnych rodzin. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele różnych instytucji i organizacji, bezpośrednio mogących oddziaływać na rodzinę.

Tabela 2: Ilość posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina oraz ilość posiedzeń i powołanych grup roboczych w okresie 01.01.2016 – 30.09.2020.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX 2020 r.
Ilość posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego	2	3	3	3	0
Ilość posiedzeń grup roboczych	227	324	261	360	157
Ilość powołanych grup roboczych	145	105	94	117	67

Źródło: Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina.

Mimo epidemii koronawirusa, po wprowadzeniu zasad działania, zgodnych z zaleceniami Wojewody Wielkopolskiego z dnia 30 marca 2020 r., placówki wsparcia dla osób doświadczających przemocy funkcjonowały nadal, a ofiary przemocy nie były pozostawione bez wsparcia. Ilość powołanych w 2020 r. grup roboczych oraz ilość posiedzeń grup roboczych, jak wynika z tabeli nr 2, była w związku z tym niższa niż w latach 2016-2019, ograniczona tylko do sytuacji tego wymagających.

„Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. „Niebieska Karta” jest dokumentem służbowym wypełnianym w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie, służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie i ocenie zagrożenia dalszą przemocą. Jest także dowodem w sprawach sądowych. „Niebieska Karta” może zostać założona przez policję, ośrodek pomocy społecznej, jak i gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych. Wypełnienie „Niebieskiej Karty” nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego, jednak w przypadku złożenia zawiadomienia i wszczęcia postępowania może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy. Dokumentacja „Niebieskie Karty” jest dla policji i instytucji współpracujących informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy. Dzielnicy ma obowiązek nie później niż w ciągu 7 dni skontaktować się z daną rodziną. Jest ponadto zobligowany do rozpoznania sytuacji i jej systematycznego monitorowania, a także do udzielania pomocy w trakcie comiesięcznych wizyt. Również dla komisji rozwiązywania problemów alkoholowych Karta jest zapisem informacji powziętych przez przedstawicieli tych służb podczas wykonywania swoich obowiązków.

3. Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie działa Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej. Starając się wychodzić naprzeciw potrzebom osób będących w sytuacjach kryzysowych Sekcja oferuje całodobowe wsparcie, w tym schronienie dla kobiet w ciąży i matek z małoletnimi dziećmi, a w szczególności:

- bezpieczne schronienie dla osób dotkniętych przemocą oraz znajdujących się w kryzysie,
- dostęp do specjalistycznej pomocy psychologicznej i socjalnej,
- możliwość skorzystania z telefonu zaufania,
- całodobowe poradnictwo internetowe – e-mail:
pomagamy_sobie@moprkonin.lm.pl
- nieodpłatny dostęp do porad prawnych udzielanych na terenie miasta Konina.

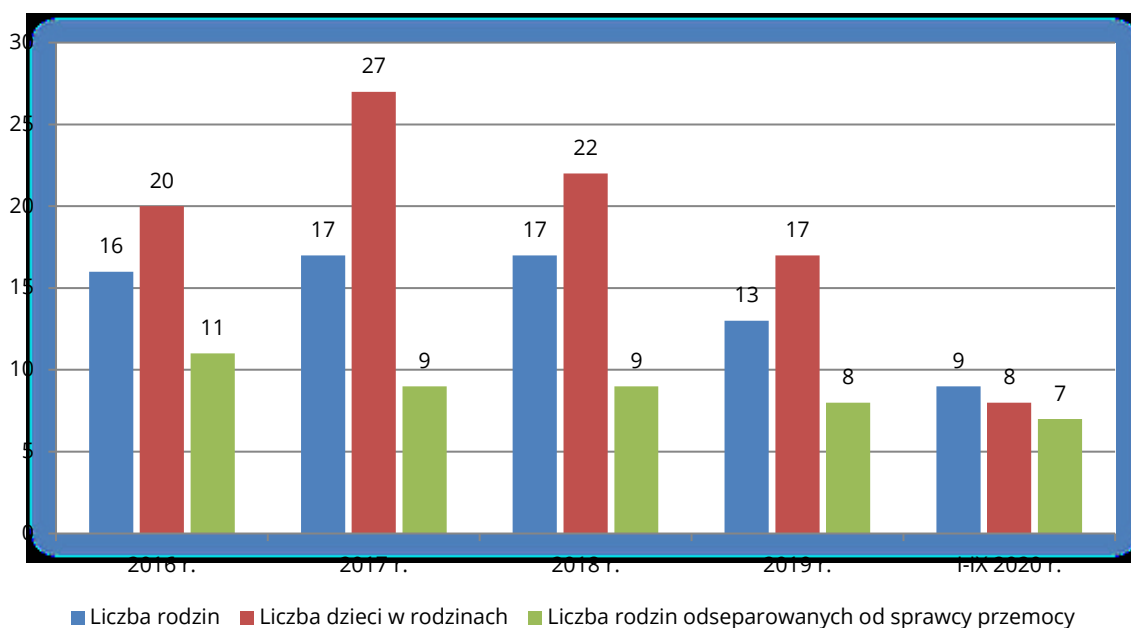
4. Zapewnienie interwencyjnego schronienia

Możliwość skorzystania z interwencyjnego schronienia przez osoby pokrzywdzone ma znaczenie w zapoczątkowaniu zmian w rodzinie – przerwaniu przemocy. Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie oferuje taką pomoc mieszkańcom Konina. Tymczasowe schronienie jest działaniem interwencyjnym, mogącym w sposób czasowy, ale również w sposób trwały, zatrzymać przemoc w rodzinie. Szansa na to wzrasta, gdy prowadzona jest praca socjalna ze wszystkimi członkami danej rodziny dotkniętej przemocą oraz zostają oni objęci inną specjalistyczną pomocą, np. w formie poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego.

Tabela 3: Pomoc w formie czasowego schronienia w ramach interwencji kryzysowej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w okresie od 01.01.2016 r. do 30.09.2020 r.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX 2020 r.
Liczba rodzin: w tym liczba dzieci	16	17	17	13	9
	20	27	22	17	8
Liczba rodzin odseparowanych od sprawcy przemocy	11	9	9	8	7

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

Do schronienia trafiają osoby, które znalazły się w kryzysie, najczęściej związanym z przemocą w rodzinie w fazie wybuchu agresji.

5. Specjalistyczna pomoc w formie poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego

Zadaniem polityki społecznej jest tworzenie warunków do budowania zintegrowanego i efektywnego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych. Jednym z elementów tego systemu jest stałe zapewnienie **dostępu do poradnictwa specjalistycznego**, z którego mogą korzystać osoby oraz całe rodziny wymagające takiego wsparcia. Realizacja poradnictwa specjalistycznego wynika przede wszystkim z zapisu w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, art. 46.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

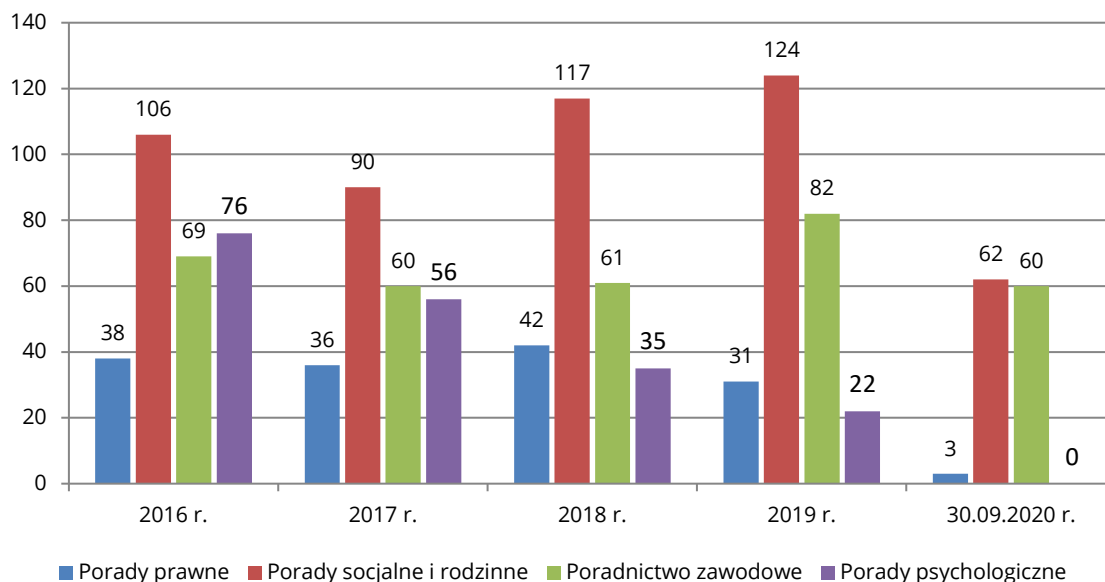
Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Tabela 4: Liczba osób, którym udzielono poradnictwa w Klubie Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w okresie od 01.01.2016 r. do 30.09.2020 r.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX.2020 r.
Porady prawne	38	36	42	31	3
Porady socjalne i rodzinne	106	90	117	124	62

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX.2020 r.
Poradnictwo zawodowe	69	60	61	82	60
Porady psychologiczne	76	56	35	22	-

Źródło: Klub Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą z niepełnosprawnościami, a także terapię rodzinną.

Tabela 5: Porady specjalistyczne udzielane mieszkańcom Miasta Konina w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w okresie od 01.01.2016 r. do 30.09.2020 r.

Rodzaj porad	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX.2020 r.
Psychologiczne:	434	326	412	503	247
w tym w ramach NK	119	86	140	168	66
Socjalne:	1519	1797	1679	2085	1 467
w tym w ramach NK	1089	1293	1103	1541	661
Psychologiczne, socjalne, inne, w tym w ramach:					
porad telefonicznych + telefon zaufania Niebieska Linia	176	271	148	148	146
porad internetowych e-mail: pomagamy_sobie@moprkonin.lm.pl	4	13	15	5	7

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

Specjalistyczna pomoc w formie poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego prowadzona była przez Klub Integracji Społecznej oraz Sekcję Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie, a także przez utworzone w 2002 roku Centrum Interwencji Kryzysowej w Koninie, przy ul. PCK 13, działające przy Towarzystwie Inicjatyw Obywatelskich i kierujące swoje działania do mieszkańców Miasta Konina. W ramach pracy Centrum realizowany jest projekt „Bezpieczeństwo w rodzinie i dzieciństwo bez przemocy” oraz prowadzone jest poradnictwo socjalne, prawne, pedagogiczne i psychologiczne (od poniedziałku do piątku, w godz. od 15.00 do 18.00). Realizowany jest także projekt „Pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem”, w ramach którego prowadzone są mediacje, pomoc prawna i psychologiczna. Osobom pokrzywdzonym przestępstwem oferowane jest wsparcie materialne w postaci: dofinansowania do schronienia, bonów żywnościowych, terapii, kursów dokształcających i nadających nowe uprawnienia pracownicze oraz zwrot kosztów dojazdu do Centrum. Centrum Interwencji Kryzysowej w Koninie wspierane jest merytorycznie i finansowo przez Prezydenta Miasta Konina oraz Ministerstwo Sprawiedliwości.

Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich w Koninie prowadzi oddziaływania pomocowe zarówno wobec osób dorosłych, jak również wobec dzieci i młodzieży. Na podkreślenie zasługuje fakt, że przez Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich w Koninie prowadzone były oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.

Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich w Koninie, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Koninie oraz Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Młodzi Aktywni” są realizatorami programów profilaktycznych, także w ramach organizowania półkolonii oraz kolonii dla dzieci i młodzieży.

6. Program „Przeciwdziałanie przemocy – program profilaktyczno – edukacyjny dla uczniów klas V konińskich szkół podstawowych”

Uchwałą Nr 130 Rady Miasta Konina z dnia 27.05.2015 r. przyjęty został program „Przeciwdziałanie przemocy – program profilaktyczno – edukacyjny dla uczniów klas V konińskich szkół podstawowych”. Głównym celem programu jest przekazywanie dzieciom wiedzy na temat zagrożeń, rozwijanie umiejętności ochrony w sytuacjach zagrożenia przemocą oraz wzrost świadomości na temat rodzajów przemocy. Ważne jest wzmacnianie w dziecku przekonania, że ma prawo dbać o swoje bezpieczeństwo oraz wykształcanie umiejętności identyfikacji zagrożeń wynikających z przemocy. Program ma za zadanie dostarczenie dzieciom informacji dotyczących prawa do zapewnienia im pomocy w trudnych sytuacjach, kształtowanie umiejętności podejmowania rozsądnych decyzji w sytuacji przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku.

Tabela 6: Liczba szkół podstawowych oraz liczba dzieci biorących udział w zajęciach psychoedukacyjnych z zakresu przemocy fizycznej i psychicznej w okresie od 01.01.2016 r. - 30.09.2020 r.

Zajęcia psychoedukacyjne z zakresu przemocy fizycznej i psychicznej	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-VI.2020 r.
Liczba szkół podstawowych	10	3	11	11	1
Liczba dzieci biorących udział w zajęciach	896	111	845	880	77

Źródło: Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEMOCĄ W RODZINIE

Zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest problemem złożonym i trudnym, a prowadzone statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują bowiem niezgłaszanych przypadków przemocy z różnych przyczyn, a problematyka przemocy jest traktowana jako sprawa wstydliva, skrywana w czterech ścianach domu, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne.

Skala problemów związanych z przemocą w rodzinie w Koninie została przedstawiona na podstawie informacji uzyskanych z danych statystycznych instytucji i organizacji działających na terenie miasta Konina oraz corocznego sprawozdania z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina.

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności podejmowane były w ramach Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego. Posiedzenia Zespołu miały miejsce w siedzibie Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Koninie przy ul. Staszica 17 i odbywały się w zależności od potrzeb, najczęściej było to jedno spotkanie na kwartał. W roku 2020 w wyniku ogłoszonego stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 posiedzenia Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego nie odbywały się, gdyż działania w obliczu obowiązujących obostrzeń dotyczących kontaktów międzyludzkich były dużym utrudnieniem, a zdecydowana część pracy Zespołu opiera się właśnie na bezpośrednim kontakcie. Zgodnie z instrukcją Wojewody Wielkopolskiego z dnia 30 marca 2020 r. pismo PS-II.940.52.2020.9 w zakresie organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” wskazane było wprowadzenie i bezwzględne przestrzeganie wzmożonego reżimu sanitarnego. Zalecenia dotyczyły ograniczenia działalności zespołu interdyscyplinarnego do niezbędnych zadań wykonywanych za pomocą zdalnych środków komunikacji. Prace na rzecz rodzin dotkniętych przemocą należało prowadzić w oparciu o działania grup roboczych. Zalecano także, by w miarę możliwości przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie odbywało się w formie telefonicznej lub za pośrednictwem innych dostępnych środków komunikacji elektronicznej.

Jak wynika z tabeli nr 2 od roku 2016 wzrosła znacząco ilość posiedzeń grup roboczych, dotyczących indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie (w 2016 r. – 227 posiedzeń, 2017 r. – 324, 2018 r. – 261, 2019 r. – 360, od stycznia do czerwca 2020 r. - 56). Na spotkaniach grup roboczych udzielano pomocy osobom, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie. Następnie podejmowano wobec nich odpowiednie działania, tworzono indywidualny plan pomocy dla tych osób i ich rodzin,

który zawierał propozycje działań pomocowych. Sprawcy przemocy przekazywano informacje o konsekwencjach popełnianych czynów oraz motywowano do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Widoczny spadek spotkań grup roboczych w roku 2020 wynikał z rozprzestrzenienia się choroby zakaźnej COVID-19. Praca zarówno między osobami wchodzącymi w skład grupy, jak i członkami rodzin, w których dochodziło do przemocy, opierała się w sytuacjach tego wymagających na bezpośrednim kontakcie. Zgodnie bowiem z instrukcją Wojewody Wielkopolskiego z dnia 30 marca 2020 r. w przypadku zorganizowania posiedzenia grupy roboczej w sposób tradycyjny należało bezwzględnie stosować podstawowe zasady dotyczące zapobiegania wirusa SARS-CoV-2.

W diagnostyce dotyczącej przemocy w rodzinie pomocna była procedura „Niebieskie Karty”, która uruchamiana może być przez przedstawicieli: policji, pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w sytuacji powzięcia uzasadnionego przypuszczenia zaistnienia przemocy w rodzinie. Jej uruchomienie nie jest jednoznaczne z tym, że w danej rodzinie na pewno dochodzi do przemocy. Jest w dużej mierze działaniem profilaktycznym.

Tabela 7: Ilość wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” w okresie 01.01.2016 r. - 30.09.2020 r.

L.p.	Instytucje i podmioty uprawnione do uruchamiania procedury „Niebieskie Karty”	Ilość wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”				
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX.2020 r.
1.	Policja	95	117	118	144	110
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	24	23	21	24	19
3.	Oświata - pedagog, psycholog	3	2	4	0	1
4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	0	0
5.	Służba Zdrowia	1	1	0	2	0
	Razem	123	143	143	170	130

Źródło: Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina.

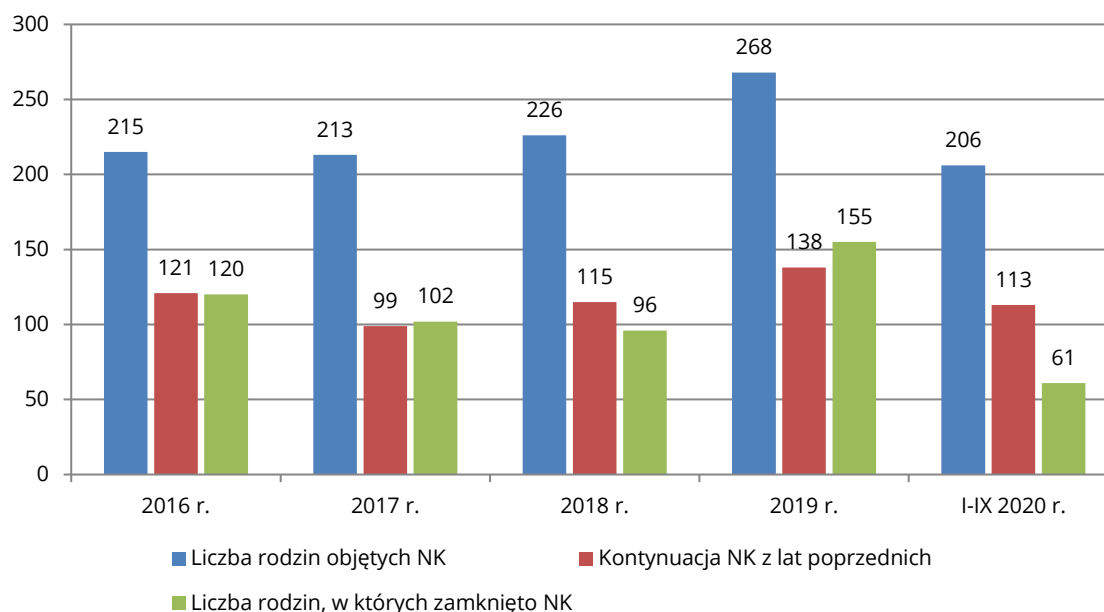
Jak wynika z powyższej tabeli – procedura „Niebieskie Karty” najczęściej uruchamiana była przez Policję. Dzieje się tak, ponieważ Policja z racji wykonywanej pracy jest najczęściej wzywana jako pierwsza do interwencji w rodzinie, szczególnie w tzw. fazie wybuchu przemocy. Tabela nr 10 wskazuje także na wzrost problemu stosowania przemocy, co wynika ze wzrostu uruchamiania procedur oraz z ilości wypełnionych formularzy w latach 2016 – 2019.

Wypełnienie odpowiedniego formularza „Niebieska Karta” (od A-D) i przesłanie go do innych instytucji pomocowych za pośrednictwem Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego uruchamia procedurę, czyli wspólne, interdyscyplinarne oddziaływanie na problemy danej rodziny. Przy tym, w jednej rodzinie może być wypełnionych kilka formularzy „Niebieska Karta”. Kolejne formularze „Niebieska Karta” w danej rodzinie obrazują wówczas, czy przemoc eskaluje, jaki jest jej proces na przestrzeni czasu. Ułatwia to diagnozę sytuacji rodzinnej i może być dowodem w sprawach karnych, dotyczących przemocy w rodzinie.

Tabela 8: Rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty” w okresie od 01.01.2016 r. do 30.09.2020 r.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX.2020 r.
Liczba rodzin objętych NK	215	213	226	268	206
W tym					
Kontynuacja NK z lat poprzednich	121	99	115	138	113
Liczba rodzin, w których zamknięto NK	120	102	96	155	61

Źródło: Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina.

Z tabel nr 7 i 8 wynika, iż w latach 2018 i 2019 odnotowany był wzrost rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. W wielu przypadkach kontynuowane były zadania wynikające z działań podejmowanych w rodzinach, w ramach procedury „Niebieskie Karty”, które wpłynęły do Zespołu we wcześniejszych latach (2016 – 2019). W 2019 roku odnotowano jednocześnie najwyższy od kilku lat wskaźnik rodzin, w których zamknięto „Niebieskie Karty”.

Wskaźnikiem w zdiagnozowaniu skali przemocy w rodzinie pomocne byłyby dane, dotyczące liczby wydanych przez konińskich lekarzy pierwszego kontaktu *zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie*. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie wystąpił do 11 publicznych placówek służby zdrowia na terenie Konina o wyżej wymienione dane za okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r. Informację zwrotną otrzymano od 5 placówek (pozostałe nie odpowiedziały wcale), że w latach 2016 – 2019 nie wystawiły zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie. Część z nich zadeklarowała jednocześnie chęć współpracy i prowadzenia statystyk na przyszłe lata w zakresie wydawanych zaświadczeń.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Dane na temat liczby dzieci odebranych przez pracowników socjalnych z rodzin biologicznych na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9: Liczba odebranych dzieci przez pracowników socjalnych z rodzin biologicznych, na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX.2020 r.
Liczba odebranych dzieci	8	13	7	15	17

Źródło własne: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

Znaczący wzrost liczby dzieci w latach 2019 – 2020 spowodowany był między innymi tym, że zabezpieczane dzieci pochodziły z rodzin, w których rodzeństwo było liczniejsze. O ile w latach wcześniejszych w rodzinie często zabezpieczane było jedno dziecko, w ostatnim czasie zabezpieczano dzieci z rodzin z trojgiem i czworgiem dzieci.

W wielu przypadkach przemoc w rodzinie związana jest z nadużywaniem alkoholu, chociaż alkohol nie zawsze jest samodzielnie działającym czynnikiem przyczynowym odpowiedzialnym za przemoc. Jak wskazuje bowiem tabela nr 10 od 2016 r. widoczny jest wzrost interwencji domowych, natomiast liczba sprawców awantur domowych pod wpływem alkoholu utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 10: Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie oraz sprawcy awantur domowych pod wpływem alkoholu w latach 2016 – 2019.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-IX.2020 r.
Ilość interwencji domowych, w tym związanych z przemocą w rodzinie	418	513	626	537	542
Liczba zatrzymanych sprawców z interwencji domowych dotyczących przemocy domowej na podstawie sporządzonych Niebieskich Kart	3	17	39	48	43
Liczba sprawców awantur domowych pod wpływem alkoholu	50	55	51	37	24

Źródło: Komenda Miejska Policji w Koninie.

Niepokojącym zjawiskiem jest natomiast fakt, że jak wynika z powyższej tabeli, od 2016 roku obserwowany jest wzrost liczby zatrzymanych sprawców z interwencji domowych, dotyczących przemocy domowej (2016 r. – 3 sprawców, 2017 r. – 17 sprawców, 2018 r. – 39 sprawców, 2019 r. – 48 sprawców). Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nadała funkcjonariuszom policji prawo zatrzymywania osób stwarzających bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia ludzkiego, stosujących przemoc w rodzinie w trybie określonym w art. 15 ustawy o Policji. Ponadto od 2014 r. policjanci wyposażeni zostali w *Praktyczny podręcznik Szacowanie ryzyka związanego z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie*. Przeznaczenie i cel przewodnika polega na przygotowaniu policjantów do wykorzystania w sposób usystematyzowany, profesjonalny, a w konsekwencji efektywny narzędzi szacowania poziomu ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. Potrzeba szacowania ryzyka wynika z dążenia do podniesienia skuteczności działań podejmowanych przez policjantów przeprowadzających interwencje wobec sprawców przemocy w rodzinie. Przeznaczony jest przede wszystkim dla policjantów komórek patrolovo – interwencyjnych lub dzielnicowych.

Zgodnie z art. 207 Kodeksu Karnego kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną podlega karze pozbawienia wolności.

Tabela 11: Liczba postępowań dotyczących znęcania się nad rodziną w latach 2016 – 2019.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wszczęte postępowania z art. 207 k.k.	26	23	32	42
Wszczęte postępowania z art. 207 k.k. zakończone aktem oskarżenia	6	10	8	13

Źródło: Komenda Miejska Policji w Koninie.

Z danych Komendy Miejskiej Policji w Koninie wynika, że od 2016 r. systematycznie wzrasta liczba wszczętych postępowań z art. 207 k.k., a od 20 do ponad 40 procent wszczętych postępowań z tego artykułu zakończyło się postawieniem aktu oskarżenia znęcania się nad rodziną.

Przemoc domowa – znęcanie psychiczne i fizyczne jest przestępstwem ściganym z urzędu. Oznacza to, że za każdym razem, kiedy organy ścigania posiadają informację, że zostało popełnione przestępstwo, powinny wszcząć postępowanie karne. Ofiara przemocy, często obawiając się zemsty sprawcy przemocy domowej, nie musi składać zawiadomienia. W interesie społecznym jest wykrycie i zatrzymanie przemocy w rodzinie, dlatego zgodnie z prawem, powinno ono być wszczynane z urzędu przez powołane do tego instytucje.

Tabela 12: Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2016 – 2019.

Wyszczególnienie	Liczba osób			
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Osądzeni	55	69	66	63
Skazani, w tym:	47	59 (w tym 1 kara mieszana)	50	49
- na karę pozbawienia wolności, w tym:	12	15	17	12
- z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	9	9	9	5
- na karę ograniczenia wolności	13	26	21	14
- na karę grzywny	22	17	12	23
Warunkowo umorzono postępowanie karne	3	5	11	5
Umorzono postępowanie karne	5	5	5	8
Uniewinniono	0	0	0	1
Orzeczono środki probacyjne	27	31	25	9

Źródło: Sąd Rejonowy w Koninie.

Dane zawarte w tabeli nr 12 wskazują, iż w latach 2016 – 2019 liczba osób osądzanych i skazanych przez Sąd Rejonowy w Koninie za przestępstwo znęcania się nad rodziną utrzymywała się na podobnym poziomie. Najczęściej Sąd skazywał sprawców przemocy domowej na karę grzywny oraz na karę ograniczenia wolności (2016 r. – na 47 skazanych: 22 osoby na karę grzywny, 13 osób na karę ograniczenie wolności, 2017 r. – na 59 skazanych: 17 osób na karę grzywny, 26 osób na karę ograniczenie wolności, 2018 r. – na 66 skazanych: 12 osób na karę grzywny, 21 osób na karę ograniczenie wolności, 2019 r. – na 49 skazanych: 23 osoby na karę grzywny, 14 osób na karę ograniczenie wolności).

Sąd Rejonowy w Koninie stosował środki probacyjne, których głównym zadaniem było stawianie na resocjalizację osób skazanych lub zagrożonych karą. Środki te dawały szansę sprawcy na poprawę swojej sytuacji karnej w warunkach wolnościowych. Pozwalały one na uchronienie się przed wykonywaniem kary w całości lub części. W wyjątkowych sytuacjach, przy warunkowym umorzeniu postępowania karnego, skazany w przypadku pozytywnego przebiegu próby mógł uniknąć kary (2016 r. – 27 osób, 2017 r. – 31 osób, 2018 r. – 25 osób, 2019 r. – 9 osób).

Przerwanie przemocy w rodzinie w sposób trwały, to odseparowanie ofiary od sprawcy przemocy. Możliwe jest to poprzez szereg rozwiązań, które zostały wprowadzone przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Są nimi na przykład: sądowe zobowiązanie sprawcy przemocy do opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu lub prokuratorski zakaz zbliżania się i/lub kontaktowania z ofiarą, czy też prokuratorski nakaz opuszczenia lokalu przez sprawcę. Takie rozwiązania mają szerokie poparcie społeczne, z uwagi na to, iż za przemoc karany jest nie ten, który ją stosuje, a ofiara.

Tabela 13: Stosowanie przez Sąd Rejonowy w Koninie w latach 2016 – 2019 zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba wniosków w przedmiocie zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą(art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	6	17	16	18
Liczba orzeczeń uwzględniających wnioski w przedmiocie zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą (art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	5	6	6	7

Źródło: Sąd Rejonowy w Koninie.

Najwięcej wniosków o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania, zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą, wpłynęło w 2019 r. – 18 wniosków i jak wynika z tabeli nr 13 ich liczba w stosunku do roku 2016 potroiła się. Sąd przychylił się pozytywnie do 7 z nich. Jak wynika z tabeli nr 13 w latach 2017 – 2019 w stosunku do około 35 – 39 procent sprawców wydane zostały orzeczenia w przedmiocie zobowiązania sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą.

Z uwagi na zależność, na przykład finansową, jaka najczęściej występuje między ofiarą, a sprawcą przemocy, dobrowolne wyprowadzenie się ofiary od sprawcy jest przez nią odwlekane. Proces przemocy wówczas utrwała się. Im dłużej trwa, tym trudniej ofierze go przerwać z uwagi na różne czynniki psychologiczne. Tylko w początkowej fazie procesu przemocy, związanej z zagrożeniem zdrowia i życia, ofiary same decydują się opuścić wspólnie zajmowany ze sprawcą lokal. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek na gminę zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, nie mającej tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania (art. 3 ust. 1 pkt 6).

Picie i nadużywanie alkoholu jest jednym z czynników ryzyka wystąpienia przemocy. Procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego wdraża się wobec niektórych osób uzależnionych od alkoholu. Są to osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład pożycia rodzinnego, demoralizację nieletnich, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Procedurę tę można uruchomić poprzez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W Koninie przy Urzędzie Miejskim działa Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Istotną rolę odgrywa zespół interwencyjno – motywujący Komisji, który przede wszystkim motywuje do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego, a następnie monitoruje przebieg leczenia. W sytuacji, gdy nie uda się zmotywować osoby uzależnionej do podjęcia decyzji o leczeniu, bądź gdy nie zgłasza się ona na posiedzenia Komisji, kierowany jest wniosek do sądu. Ważną częścią pracy członków zespołu są rozmowy prowadzone z członkami rodzin osób nadużywających alkoholu. Ich celem jest nie tylko zbieranie informacji, ale również motywowanie do podjęcia własnej terapii, z uwagi na to, iż konsekwencją życia z osobą uzależnioną może być współuzależnienie.

Tabela 14: Liczba wniosków złożonych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2016 – 2020.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I-XI.2020 r.
Liczba wniosków złożonych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	76	26	61	62	41

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie.

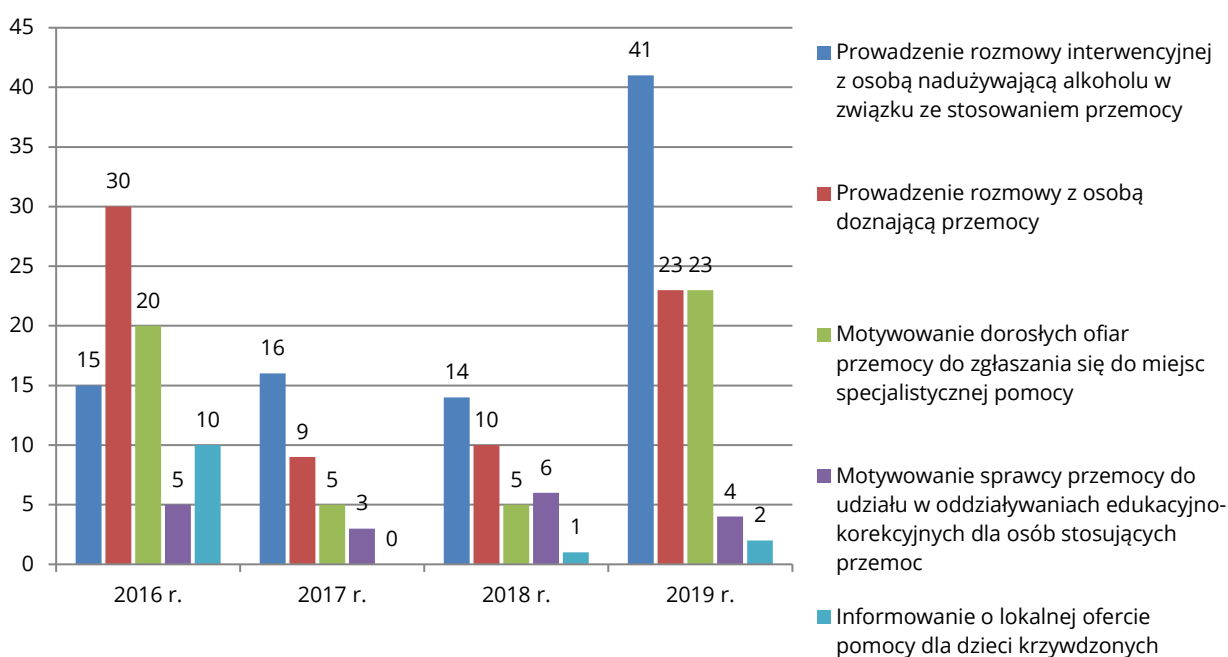
Osoby uzależnione, które trafiły do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przed złożeniem wniosku, a z przeprowadzonego z nimi wywiadu wynikało, że stosują przemoc wobec członków rodziny, były kierowane bezpośrednio do Prokuratury. O stosowaniu przemocy wobec rodziny Komisja często dowiadywała się w czasie posiedzeń zespołu motywującego.

Według Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie w około 70 – 80 procentach wniosków zawarta jest informacja o stosowaniu przemocy przez osoby nadużywające alkoholu (najczęściej jest to przemoc psychiczna – awantury, niepokoje, nocne budzenie domowników). Z relacji rodzin, zgłaszających się do Komisji wynika, że kiedy osoba uzależniona podejmie terapię i utrzymuje abstynencję od alkoholu – przemoc ustaje.

Tabela 15: Działania podejmowane przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie w latach 2016 – 2019.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Prowadzenie rozmowy interwencyjnej z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przemocy	15	16	14	41
Prowadzenie rozmowy z osobą doznającą przemocy	30	9	10	23
Motywowanie dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy	20	5	5	23
Motywowanie sprawcy przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc	5	3	6	4
Informowanie o lokalnej ofercie pomocy dla dzieci krzywdzonych	10	0	1	2

Źródło: Dane Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie.

Jak wynika z tabeli nr 15, w 2019 r. widoczny był znaczący wzrost, w stosunku do lat 2016 – 2018, prowadzonych rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przemocy, prowadzonych rozmów z osobami doznającymi przemocy oraz wzrost motywowania dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy.

Wnioski kierowane przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do Sądu dotyczyły zobowiązania do leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu. Zawarta w nich była również informacja o konsekwencjach stosowania przemocy w danej rodzinie. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie nie kierowała wniosków do Policji i Prokuratury w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie oraz rzadko wszczyła procedurę „Niebieskie Karty”. W większości przypadków, gdzie było to wskazane, procedurę „Niebieskie Karty” uruchamiała już Policja. Wobec osób, które udaje się zmotywować do leczenia dobrowolnego, Komisja stosuje monitorowanie przebiegu leczenia i abstynencji.

Z informacji Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że coraz częściej do Komisji napływają wnioski dotyczące młodych ludzi uzależnionych krzyżowo (od alkoholu i narkotyków, bądź nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy). Młodzi ludzie raczej nie zgłaszają się na posiedzenia Komisji. Z relacji ich rodziców często wynika, że jeśli nawet podejmują oni próby leczenia, są one nieskuteczne. Uzależniona młodzież przejawia wiele zachowań agresywnych. Ich rodzice zwykle są zainteresowani sądowym zobowiązaniem do leczenia, jednakże programy terapii, do jakich można ich zobowiązać, na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości, są mało skuteczne w przypadkach leczenia uzależnienia krzyżowego. Krzyżowe uzależnienia lepiej rokują w programach długoterminowych.

Problem przemocy w rodzinie może dotyczyć wszystkie grupy społeczne, każdego człowieka bez względu na wiek, płeć, wykształcenie czy status. Przemoc jest jednym z najbardziej destrukcyjnych zjawisk, którego efekty trwają przez długi czas i w sposób niekorzystny wpływają na losy człowieka. Na przestrzeni kilku ostatnich lat udało się stworzyć w Koninie skuteczny system współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy. Diagnoza problemów związanych z przemocą wskazuje, że w sprawach przemocy jest jeszcze wiele do zrobienia. Wskazuje na to znaczący wzrost ilości posiedzeń grup roboczych, dotyczących indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie, wzrost rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, liczba odbieranych dzieci w rodzinach wielodzietnych przez pracowników socjalnych, na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, nadużywanie alkoholu, a także narastające problemy dotyczące młodych ludzi uzależnionych krzyżowo (od alkoholu i narkotyków, bądź nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy).

Podejmowane działania w sposób znaczący wpłynęły na wzrost wiedzy i świadomości zarówno służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, jak i osób oraz rodzin uwikłanych w przemoc, co przekłada się na coraz większą skalę ujawnianych przypadków przemocy w środowiskach domowych. Nie rozwiązują jednak w pełni problemów, ponieważ problematyka przeciwdziałania przemocy jest wielowymiarowa.

IV. CELE, ZADANIA I WKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Tworzenie warunków do efektywniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie i skutecznej ochrony ofiar w Koninie.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie.
3. Skonsolidowanie działań lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy.

Tabela 16: Działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021 – 2023.

Cel 1: Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Komenda Miejska Policji - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - placówki służby zdrowia - placówki oświatowe	Corocznie	- Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” - Zdiagnozowane formy przemocy na podstawie formularzy „Niebieska Karta”
2.	Dokonywanie oceny zasobów i deficytów w wymiarze socjalno-bytowym osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie	Na bieżąco	- Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w których były przeprowadzone wywiady środowiskowe przez pracowników socjalnych.

Cel 1: Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
3.	Ustalenie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny	Corocznie	- Liczba rodzin, w których przemoc w rodzinie ustała w wyniku działań członków zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych
4.	Przygotowanie sprawozdań na temat: skali problemu przemocy w rodzinie oraz udzielanej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą i zapotrzebowań w tym zakresie	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny	Corocznie	- Sporządzanie sprawozdań

Cel 2: Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych (lokalna prasa, Internet, broszury, ulotki) na temat przemocy i możliwości jej przeciwdziałania	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie - Komenda Miejska Policji, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - placówki służby zdrowia - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe	Corocznie	- Liczba i rodzaj prowadzonych kampanii informacyjno – edukacyjnych - Liczba i rodzaj rozpowszechnionych materiałów informacyjnych oraz forma ich rozpowszechniania
2.	Umożliwienie udziału w interdyscyplinarnych szkoleniach, naradach, konferencjach	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny - Urząd Miejski w Koninie - partnerzy Programowi	Przynajmniej raz w roku	- Liczba interdyscyplinarnych szkoleń, narad, konferencji oraz liczba ich uczestników

Cel 3: Skonsolidowanie działań lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Systematyczna praca członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny	Nie rzadziej, niż co 3 miesiące	- Liczba posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego
2.	Powoływanie przedstawicieli różnych podmiotów i instytucji do prac w grupach roboczych do spraw przeciwdziałania przemocy	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny	Na bieżąco	- Liczba powołanych grup roboczych - Zestawienie liczbowe/ procentowe udziału przedstawicieli różnych podmiotów i instytucji w posiedzeniach grup roboczych
3.	Uruchamianie i realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli z powołanych do tego podmiotów i instytucji	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie - Komenda Miejska Policji - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - placówki służby zdrowia - placówki oświatowe	Na bieżąco	- Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przez przedstawicieli różnych podmiotów i instytucji, wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
4.	Opracowanie programów/projektów i składanie wniosków o dotacje na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (pozyskiwanie środków z różnych źródeł)	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie - Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział Powiatowy w Koninie - Centrum Interwencji Kryzysowej Towarzystwa Inicjatyw Obywatelskich - Poradnia Profilaktyczno - Konsultacyjna Stowarzyszenia MONAR - pozostali partnerzy	Na bieżąco	- Ilość programów/projektów dotyczących realizowanych zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Ilość programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Ilość wniosków o pozyskanie dotacji na realizację programów/projektów

Cel 4: Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Pomoc medyczna ofiarom przemocy	- placówki służby zdrowia w Koninie (lekarze rodzinni)	Na bieżąco	- Liczba wydanych zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie
2.	Zapewnienie ofiarom przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Pogotowie Opiekuńcze w Koninie	Na bieżąco	- Liczba odebranych dzieci z rodzin biologicznych z uwagi na przemoc w rodzinie - Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy w formie schronienia w ramach interwencji kryzysowej w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie - Liczba dzieci umieszczonych w Pogotowiu Opiekuńczym
3.	Udzielanie pomocy mieszkaniowej rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie	- Urząd Miejski w Koninie - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie	Na bieżąco	- Liczba rodzin/osób dotkniętych przemocą w rodzinie, którym udzielono pomocy mieszkaniowej w pierwszej kolejności
4.	Pomoc w znalezieniu pracy i podniesienie kwalifikacji zawodowych osobom zagrożonym i doświadczającym przemocy	- Klub Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie	Corocznie	- Liczba programów/ projektów dotyczących aktywizacji zawodowej osób doświadczających przemocy lub nią zagrożonych - Liczba osób objętych wymienionymi programami/ projektami

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
5.	Wsparcie rodzin biologicznych w zapewnieniu dzieciom bezpieczeństwa oraz umożliwienie im prawidłowego rozwoju	- partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Umożliwienie dostępu do poradnictwa interdyscyplinarnego - Pomoc finansowa i rzeczowa - Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny - Liczba prowadzonych świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych, ognisk wychowawczych - Liczba uczestników w/w świetlic i ognisk
6.	Prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	- Centrum Interwencji Kryzysowej Towarzystwa Inicjatyw Obywatelskich - partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Liczba prowadzonych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i liczba osób nimi objętych
7.	Prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Centrum Interwencji Kryzysowej Towarzystwa Inicjatyw Obywatelskich - partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Liczba prowadzonych grup wsparcia i liczba ofiar przemocy nimi objętych
8.	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, medycznego i rodzinnego)	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Centrum Interwencji Kryzysowej Towarzystwa Inicjatyw Obywatelskich - Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Liczba i rodzaj udzielanych porad specjalistycznych - Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego
9.	Motywowanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz prowadzenie oddziaływań profilaktycznych wobec zagrożonych uzależnieniami	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna Stowarzyszenia MONAR w Koninie, - partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Liczba osób z rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” skierowanych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz korzystających z pomocy Poradni Profilaktyczno – Konsultacyjnej Stowarzyszenia MONAR

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
10.	Interwencje domowe Policji w związku z przemocą w rodzinie	- Komenda Miejska Policji	Na bieżąco	- Ilość policyjnych interwencji domowych w sytuacjach zgłoszenia przemocy w rodzinie
11.	Odseparowywanie sprawców przemocy od ofiar	- Komenda Miejska Policji - Prokuratura Rejonowa - Sąd Rejonowy	Na bieżąco	- Ilość zatrzymań sprawców przemocy przez policję - Ilość wydanych nakazów prokuratury o areszt, zakaz zbliżania się, zakaz kontaktowania się sprawców przemocy, nakaz opuszczenia lokalu - Ilość wydanych sądowych zobowiązań sprawcy przemocy do opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu
12.	Ściganie i karanie sprawców przemocy w rodzinie	- Komenda Miejska Policji - Prokuratura Rejonowa - Sąd Rejonowy	Na bieżąco	- Liczba wszczętych postępowań przez Policję, Prokuraturę (z urzędu i na wniosek) - Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych aktem oskarżenia - Liczba osądzonych przez sąd za znęcanie się nad rodziną - Liczba skazanych przez sąd za znęcanie się nad rodziną z rozróżnieniem na rodzaj kary

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ośrodki pomocy społecznej są zobowiązane do obsługi organizacyjno-technicznej zespołu interdyscyplinarnego. Zadania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego są realizowane w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie. Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przemocy w rodzinie są środki własne gminy. Działalność Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie finansowana jest ze środków przeznaczonych na przeciwdziałanie alkoholizmowi. Odrębne źródło środków mogą stanowić pochodzące z dotacji, konkursów i projektów unijnych.

VI. MONITOWANIE PROGRAMU

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie podlegać będzie systematycznemu monitoringowi, za który odpowiedzialny będzie Miejski Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Prezydenta Miasta Konina. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego co roku przedkładać będzie Radzie Miasta Konina sprawozdanie z realizacji niniejszego Programu. Monitorowanie Programu i pozyskiwanie informacji służyć będzie sprawdzeniu efektywności i skuteczności realizacji zadań programowych oraz podejmowaniu działań korekcyjnych.

VII. REALIZACJA PROCEDUR PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W OKRESIE OGŁOSZENIA STANU EPIDEMII W ZWIĄZKU Z ZAKAŻENIAMI WIRUSEM SARS-CoV-2

Obecnie, mierząc się ze skutkami epidemii wywołanej rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej COVID-19 zmuszeni jesteśmy do podejmowania szeregu nowych wyzwań, które wymusza na nas niespotykana do tej pory sytuacja. Izolacje związane ze stanem epidemii, zasady dotyczące ograniczeń w przemieszczaniu się, przymusowe kwarantanny mogą być wyjątkowo trudne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Dlatego osoby zagrożone przemocą domową nie mogą być pozostawione bez niezbędnego wsparcia. Koronawirus na skutek wspólnej izolacji członków rodzin, w których występuje przemoc, zwiększył zapotrzebowanie na specjalistyczną pomoc i interwencję. W tym samym jednak czasie z powodu wprowadzonych obostrzeń sanitarnych i organizacyjnych zmniejszyła się dostępność do działań konkretnych służb społecznych, zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinach.

Prowadząc monitoring realizacji określonych działań z poszczególnych celów, należy mieć na uwadze zalecenia Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej skierowane do wszystkich samorządów w kraju, aby problematyka ochrony osób pokrzywdzonych przed przemocą miała w najbliższym czasie szczególne miejsce wśród realizowanych przez samorządy zadań. Stan pandemii wymusza zmianę sposobu i form udzielanej pomocy, co wymaga zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego zarówno osób i rodzin doświadczających przemocy, jak i osób realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej opracowało Instrukcję dotyczącą sposobu organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty”, a także dla pracowników socjalnych do pracy z rodzinami, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2. Resort zalecał m.in. wyznaczenie jednego członka do kontaktu z osobą doświadczającą przemocy (najlepiej pracownika socjalnego) oraz innego przedstawiciela do kontaktu ze sprawcą (tu preferowany był policjant). Członkowie zespołu, w sytuacjach tego wymagających, powinni mieć możliwość zapoznania się z nowo wpływającymi formularzami „Niebieska Karta” w przygotowanym do tego specjalnym pomieszczeniu, pozwalającym na zachowanie odpowiedniego dystansu oraz zaopatrzonej w środki dezynfekcji. Należy mieć szczególnie na uwadze, że w sytuacji, gdy elektroniczna wymiana dokumentów stała się codziennością, konieczne było zorganizowanie jej w taki sposób, aby e-korespondencja nie trafiła w niepowołane ręce (jest to o tyle istotne, że formularze „Niebieska Karta” zawierają wiele danych wrażliwych). Dokumenty

są skanowane i wysyłane szyfrowaną informacją e-mailową, do której odbioru innym kanałem wysyłany jest specjalny kod.

Koronawirus zdecydowanie ograniczył możliwości funkcjonowania i udzielania wsparcia nie tylko jednostkom pomocy społecznej, ale też gminnym zespołom interdyscyplinarnym zajmującym się zapobieganiem przemocy w rodzinie. Działania w obliczu obowiązujących obostrzeń dotyczących kontaktów międzyludzkich są dla nich dużym utrudnieniem, gdyż zdecydowana część ich pracy opiera się właśnie na bezpośrednim kontakcie – zarówno między osobami wchodzącymi w skład zespołów, jak i członkami rodzin, w których dochodzi do przemocy. W okresie epidemii zespoły musiały w dużym stopniu zmienić zasady swojego dotychczasowego funkcjonowania i dostosować się do nowych realiów.

Preferowane formy kontaktu telefonicznego, czy mailowego, nie wykluczały w szczególnych przypadkach możliwości bezpośrednich spotkań członków grup roboczych z osobą doznającą przemocy w rodzinie czy sprawcą przemocy. Spotkania przeprowadzane były w pomieszczeniu zapewniającym warunki bezpieczeństwa sanitarnego związane z ochroną przed Sars-CoV-2, w szczególności w zakresie zachowania odpowiedniej odległości osób uczestniczących w spotkaniu, zabezpieczeniu środków dezynfekujących oraz zgodnie z instrukcjami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 r.

Zespoły interdyscyplinarne, poza podejmowaniem działań związanych z nowymi przypadkami przemocy, muszą też na bieżąco monitorować sytuację tych rodzin, które są objęte procedurą „Niebieskie Karty” już od dłuższego czasu. Zalecane jest utrzymywanie z nimi stałego kontaktu telefonicznego. Oczywiście takie rozwiązanie nie jest w stanie zastąpić spotkania twarzą w twarz, zwłaszcza że nie wiadomo, czy osoba, do której dzwoni pracownik, może w tym momencie swobodnie z nim rozmawiać i udzielać prawdziwych informacji, gdyż może być pod presją sprawcy przemocy. Jeśli osoba nie odpowiada na próby kontaktu, powinien być wysyłany do niej pracownik socjalny, asystent rodziny lub dzielnicowy, aby sprawdził, czy nie dzieje się nic złego.

Zalecono dokonanie rozeznania i przekazanie osobom doświadczającym przemocy informacji o miejscach i instytucjach, które udzielają wsparcia specjalistycznego (np. psychologicznego czy prawnego), w szczególności poradnictwa specjalistycznego udzielanego za pomocą rozmów telefonicznych czy komunikacji elektronicznej. W przypadkach podejrzenia eskalacji przemocy zalecono zgłaszanie konieczności interwencji policji. Szczególną ochroną i bezwzględną koniecznością bieżącego monitorowania sytuacji należy objąć rodziny, w których przemocy doświadczają dzieci.

Jest niezwykle istotne, aby wszystkie osoby, które przebywają w izolacji społecznej miały pewność, że w razie potrzeby uzyskają wsparcie, a sprawcy przemocy w rodzinie nie unikną odpowiedzialności. Obok dzieci, przymusowa kwarantanna bywa szczególnie niebezpieczna dla kobiet, które są w tym czasie zmuszone do ciągłego przebywania z osobą stosującą przemoc.

Nie można określić terminu zakończenia epidemii, w związku z czym wyznaczenie i zdefiniowanie w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021 – 2025 celu głównego, czy celów szczegółowych, dotyczących pandemii jest bardzo trudne. W zależności od sytuacji pandemicznej Miasto Konin będzie podejmowało działania zgodne z wytycznymi Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, instrukcjami i rekomendacjami Wojewody Wielkopolskiego oraz rekomendacjami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie, instytucji, organizacji, specjalistów oraz wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. Nr 209 poz. 1245);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 201, poz. 1334 ze zm.);
- Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 r. (M.P. z 2014 r., poz. 445);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz.2277 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 30 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 r., poz.21);
- Uchwała Nr 903 Rady Miasta Konina z dnia 29 października 2014 r., w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mieszkańców Konina na lata 2015 – 2025”;
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.) rozdz. II „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”.

SPIS TABEL

Tabela 1: Skład Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego (stan na dzień 30.09.2020 r.)	9
Tabela 2: Ilość posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Miasta Konina oraz ilość posiedzeń i powołanych grup roboczych w okresie 01.01.2016 – 30.09.2020.	10
Tabela 3: Pomoc w formie czasowego schronienia w ramach interwencji kryzysowej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w okresie od 01.01.2016 r. do 30.09.2020 r.	12
Tabela 4: Liczba osób, którym udzielono poradnictwa w Klubie Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w okresie od 01.01.2016 r. do 30.09.2020 r.	13
Tabela 5: Porady specjalistyczne udzielane mieszkańcom Miasta Konina w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w okresie od 01.01.2016 r. do 30.09.2020 r.	14
Tabela 6: Liczba szkół podstawowych oraz liczba dzieci biorących udział w zajęciach psychoedukacyjnych z zakresu przemocy fizycznej i psychicznej w okresie od 01.01.2016 r. – 30.09.2020 r.	16
Tabela 7: Ilość wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” w okresie 01.01.2016 r. - 30.09.2020 r.	18
Tabela 8: Rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty” w okresie od 01.01.2016 r. do 30.09.2020 r.	19
Tabela 9: Liczba odebranych dzieci przez pracowników socjalnych z rodzin biologicznych, na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	20
Tabela 10: Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie oraz sprawcy awantur domowych pod wpływem alkoholu w latach 2016 – 2019.	20
Tabela 11: Liczba postępowań dotyczących znęcania się nad rodziną w latach 2016 – 2019.	21
Tabela 12: Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2016 – 2019. ..	22
Tabela 13: Stosowanie przez Sąd Rejonowy w Koninie w latach 2016 – 2019 zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą.	23
Tabela 14: Liczba wniosków złożonych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2016 – 2020.	24
Tabela 15: Działania podejmowane przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie w latach 2016 – 2019.	25
Tabela 16: Działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021 – 2023.	28